

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Кафедра практичної психології та педагогіки
Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини
Хмельницьке об'єднання психологів та психотерапевтів

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

м. Хмельницький, 21–22 квітня 2015 року

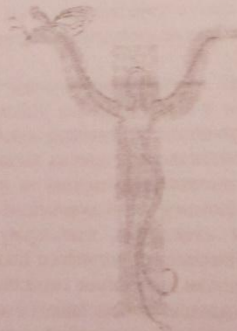
Хмельницький
2015

Міністерство освіти і науки України
Хмельницької національний університет
Кафедра практичної психології та педагогіки
Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини
Хмельницьке об'єднання психологів та психотерапевтів

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ**

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

м. Хмельницький, 21–22 квітня 2015 року

**Хмельницький
2015**

УДК 37.015:159.9
ББК 88:8
А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою Хмельницького національного університету
(протокол № 9 від 26 березня 2015 р.).*

Редакційна колегія:

Потапчук Є. М., доктор психологічних наук, професор (головний редактор);
Левицька Т. Л., кандидат психологічних наук, доцент;
Подкоритова Л. О., кандидат психологічних наук, доцент;
Гаврилькевич В. К., кандидат психологічних наук, доцент;
Варгата О. В., кандидат педагогічних наук, доцент;
Параскевич Л. Г.

Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 21–22 квітня 2015 р.) / [ред. колегія: Є. М. Потапчук (голов. ред.), Т. Л. Левицька, Л. О. Подкоритова, В. К. Гаврилькевич, О. В. Варгата, Л. Г. Параскевич] / М-во освіти і науки України, Хмельницький нац. ун-т, Каф. практ. психол. та педагог. – Хмельницький : ХНУ, 2015. – 190 с.

У збірнику представлені тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців», яка відбулась 21–22 квітня 2015 року в м. Хмельницькому на базі Хмельницького національного університету за ініціативи кафедри практичної психології та педагогіки.

Збірник адресований науковцям, аспірантам, студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними науковими дослідженнями в галузі психології, педагогіки, соціології.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за науковий та літературний зміст опублікованих матеріалів несуть їх автори. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Збірник матеріалів конференції підготовлено до друку кафедрою практичної психології та педагогіки Хмельницького національного університету.

Електронний варіант збірника розміщено на сайті кафедри практичної психології та педагогіки Хмельницького національного університету: <http://kafedra-psy.at.ua>

При передруку публікацій посилання на збірник обов'язкове.

КОПИЛОВА С. В. Становлення і розвиток парадигми управління як передумова створення адаптивних соціально-педагогічних систем.....	85
КОСТЕНКО Д. В. Роль мовленнєвої культури у формуванні особистості	87
КРУТЮК Н. Т. Використання інформаційних технологій у формуванні етнопедагогічної культури майбутніх фахівців соціономічної сфери	89
КУКЛО О. Є. Основна функція та базисні складові комунікативної компетентності правоохоронців	90
ЛАХ М. Р. Інноваційні технології як педагогічна проблема	91
ЛЕВИЦЬКА Л. В. Аналіз рівня розвитку інклюзивної компетентності викладачів Хмельницького інституту соціальних технологій	93
ЛЯШОВА Н. М., БОНДАРЕНКО Н. Б. Досвід роботи з підготовки майбутніх фахівців до викладання математики в умовах наступності дошкільного закладу та початкової школи	95
МАРТИНЕНКО С. М. Методологічний аспект педагогічної діагностики у вимірі особистісно-розвивальної освіти	97
МАРЦЕНЮК Н. А. Проблема формування професійної мобільності майбутніх менеджерів аграрної галузі	100
МИХАЛЬЧЕНКО Н. В. Особливості розвитку патріотичної рефлексії учнів молодшого шкільного віку у навчальному процесі.....	101
МІХЕЄВА Л. В. Педагогічна практика в системі професійної підготовки магістрантів спеціальності «Практична психологія»	103
МОРОЗОВСЬКА Т. Д. Готовність майбутніх вчителів мистецьких дисциплін до гуманістичного стилю педагогічної взаємодії: критерії та показники	106
НАГАЙЦЕВА І. Д. Формування конфліктологічної компетентності як чинника особистісного розвитку	108
ПАЛІНЧАК В. М. Сучасні освітні підходи до професійної підготовки фахівців менеджменту в США	109
ПАРАСКЕВИЧ Л. Г. Духовно-гуманістичні засади педагогічної діяльності	111
ПАРШЕНКО К. А., ПРУС О. В. Управлінські аспекти запровадження системи ступеневої освіти у вищій школі	113
ПОВІДАЙЧИК О. С., ПОВІДАЙЧИК М. М. Деякі аспекти розробки навчально-контролюючого програмного комплексу з вивчення природничих дисциплін	114
ПОЛЬГУН К. В. Підготовка педагогів вищого навчального закладу до роботи в умовах інклюзивного навчання	116
ПОПЕЛЮШКО Р. П. Деякі психолого-педагогічні аспекти впровадження інклюзивного підходу в освіті	118
ПОПОВИЧ І. Є. Формування дослідницьких умінь вчителя як важлива складова концепції педагогічної освіти	120
РЯБЕЦЬ І. В. Використання педагогічної технології «дебати» у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців із зв'язків з громадськістю	121
СІДУН Л. Ю. Реалізація концепції полікультурної освіти в США	123
СМУК О. Т. Психологічні аспекти становлення особистості дитини-сироти підліткового віку	125
СТОЙКА О. Я. Елективні програми навчання у професійній підготовці фахівців в США	127
ТІТАРЕНКО І. І. Формування конфліктологічної компетентності в процесі підготовки майбутніх фахівців зі зв'язків з громадськістю (PR)	128
ТОГОЧИНСЬКИЙ О. М. Особливості технології формування соціальної компетентності у курсантів вищих навчальних закладів МВС України	130

Методику дослідження структури міжособистісних стосунків молодших школярів у навчальній діяльності розроблено О. Дусавицьким. Діагностична методика охоплювала такі компоненти: розподіл учнів за групами, вибір консультантів, спільне обговорення змісту завдання і самостійне його виконання дітьми класу, прагнення до спільної діяльності, розвиток цінностей спільного спілкування (організованість, самостійність, уміння відстоювати власну позицію тощо).

В. Рубцов вивчав особливості організації рефлексивних форм навчальної діяльності, індивідуалізацію навчання, впровадження індивідуального підходу за допомогою сконструйованої методики, соціально-генетичну психологію розвивального навчання. Встановлення відмінностей в механізмі регуляції індивідуальних операцій дозволяє здійснювати проектування нових форм організації навчальних ситуацій, що забезпечує групове засвоєння загальних способів розв'язування дослідницьких завдань, апробація та засвоєння способів побудови спільних дій (Рубцов В.В., 2008).

Нами встановлено, що В. Рубцов, Б. Коротяєв досліджували форми спільної навчальної діяльності дітей. Після застосування діагностичних методик, побудованих на матеріалах розв'язання задач із фізики, ними визначено умови організації співпраці учнів, до яких віднесено взаємозавдання, навчальний конфлікт, взаємоконтроль і взаємокорекцію. Ознаками такої діяльності були: встановлення суттєвих даних навчального матеріалу, визначення учнями взаємозв'язків між предметними і символічно-знаковими способами діяльності (Коротяєв Б.І., 1980). Дослідники встановили, що саме такі форми співпраці позитивно впливають на розвиток теоретичного мислення учнів.

Праці М. Бодманової, А. Захарової спрямовані на вивчення моральної сфери молодших школярів після впровадження в початкову школу християнської етики, зорієнтованої на розвиток у дітей теоретичного мислення. Вчені в учнів другого класу виявили рефлексію у процесі оцінювання й самооцінювання якостей особистості й здатності до аналізу вчинків однолітків. Діагностичні дані підтвердили рівень розвитку моральних тверджень і їх безпосередню залежність від сформованості теоретичного мислення.

З урахуванням проведеного аналізу й порівняння наукових вважаємо, що основу розвитку діагностованих якостей особистості, формування яких відбувається перш за все під час розвивального навчання, основною складовою якого є теоретичне мислення, рефлексія, змістове узагальнення, здатність застосовувати символічно-знакові засоби.

Хоча варто зазначити, що для особистісно-розвивальної освіти цих критеріїв недостатньо. Для того, щоб відслідкувати розвиток цілісної особистості педагогу необхідно орієнтуватися на критерії, які характеризують новоутворення не лише в інтелектуальній, але й інших сферах особистості: індивідуальний досвід і моральність, що передбачає всебічну готовність учителя для діагностичної діяльності у системі особистісно-розвивальної освіти.

Висновки. Таким чином, методологічною основою педагогічної діагностики як науки і практичної діяльності є філософські положення теорії наукового пізнання, гуманістичної філософії, системного та особистісно зорієнтованого підходів до розуміння соціальної сутності особистості, положення педагогічної науки щодо становлення особистості, її навчання в системі особистісно-розвивальної освіти, а також праці як зарубіжних, так і вітчизняних учених про розвиток педагогічної діагностики, її особливості, функції у процесі експериментального навчання.

Марценюк Н. А.

Вінницький національний аграрний університет

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Соціально-економічні умови розвитку сучасного українського суспільства характеризуються мінливістю та нестабільністю, що відображається у всіх сферах життєдіяльності і спричиняють розвиток мобільності як особистої та професійної якості. Інтеграція у Європейський простір, яка має на меті підвищення мобільності громадян на європейському ринку праці, підняття конкурентоспроможності європейської вищої школи, спонукає сучасного спеціаліста бути мобільним. Як зазначає Н. М. Головня, на сьогоднішній день серед загальних принципів формування єдиного простору вищої освіти в Європі важливе місце належить мобільності (Головня Н. М., 2014). Ми погоджуємося із думкою Ю. Ю. Дворецької, яка зазначає, що мобільність – це ключове поняття, яке найбільш точно відображає особливості сучасного етапу розвитку людини та суспільства (Дворецька Ю. Ю., 2007). Ці та інші причини спричиняють зростання вимог до діяльності фахівців всіх сфер діяльності, а отже, зростають вимоги до підприємців, менеджерів, керівників різних рівнів, зокрема менеджерів аграрної галузі.

Важливість формування професійної мобільності для майбутніх менеджерів аграрної галузі пов'язана із тим, що для сучасного менеджера аграрної галузі уже недостатньо бути обізнаним у своїй сфері професійної діяльності. Оскільки постійною категорією сучасної економічної сфери та інших сфер діяльності стала мінливість, невизначеність. Вимоги працевлаштування до спеціалістів постійно змінюються і стають більш жорсткими. Оскільки, як зазначає Сушенцева Л. Л., сучасний ринок праці вимагає підготовки

саме таких робітників, які б були готові до конкурентної боротьби за робочі місця. Серед комплексу складних проблем, пов'язаних з підготовкою конкурентоспроможного на ринку праці робітника, однією з винятково важливих є формування професійної мобільності (Сушеніка Л. Л., 2010) майбутніх менеджерів аграрної галузі.

Ми погоджуємося із думкою Т. Гуменникової, що в сучасному суспільстві формується новий тип людини-працівника – «асоціативної людини» – працівника широкого профілю, динамічного, творчого, здатного до програмно-цільової оцінки виховного процесу) соціально відповідального, який пристосовує зміну «організаційній людині» (Гуменникова Т. Р., 2009). Саме такі зміни притаманні професійно мобільному спеціалісту. Наразі формування професійної мобільності є актуальним для спеціалістів будь-якої галузі у сучасних соціально-економічних умовах, зокрема формування професійної мобільності майбутніх менеджерів аграрної галузі є нарізним і актуальним.

Інтеграція у Європейський простір, можливість співпрацювати з партнерами сусідніх країн, можливість ділитися досвідом, а також відвідувати країни, які є успішними у відповідній сфері діяльності, та переносити і започатковувати цей досвід у своїй країні, відкриває можливості для кращих спеціалістів. А для здійснення цих завдань спеціалісту сьогодні необхідно володіти іноземною мовою, зокрема англійською, яка є інтернаціональною, мовою сучасного ділового світу. Знання мови відкривають безмежні можливості для сучасного спеціаліста і сприяють розвитку його професійних та особистісних якостей, а також сприяють мобільності сучасного спеціаліста і піднімають його рейтинг на світовому ринку праці. Як показують дослідження сучасних науковців, більшість працевластців сьогодні хочуть бачити своїх спеціалістів із знаннями іноземної мови.

На сучасному ринку праці на тлі інтеграції у Європейський простір недостатньо бути висококваліфікованим спеціалістом, зокрема менеджером аграрної галузі, недостатньо мати ґрунтовні знання зі спеціальності, володіти теоретичними та практичними знаннями із професійно важливих та загальних гуманітарних предметів, недостатньо вміти регулювати власну поведінку, вміти керувати, брати на себе відповідальність, вміти контролювати діяльність підприємства, вміти виконувати завдання та функції, які повинен вміти виконувати керівник. (Як нами було сказано у статті раніше), це такі функції та завдання, як:

- Лінійне управління і впровадження ринкового механізму господарювання.
- Прогнозування, визначення цілей і першочергових завдань.
- Організація, мотивація і контроль.
- Розпорядництво, регулювання і координація.
- Управління матеріально-технічними і фінансовими ресурсами.
- Управління трудовими ресурсами та мета управління.
- Підприємницька діяльність.
- Управління маркетингом.
- Управління нововведеннями.
- Управління природокористуванням.
- Управління зовнішньоекономічними зв'язками.

Це ще неповний перелік професійних обов'язків, підготовку до виконання яких має отримати майбутній менеджер аграрної галузі. А їх виконання потребує гнучкості, здатності переключатися з одного виду діяльності на інший тощо, тобто менеджеру потрібно бути професійно мобільним.

Висновки. Отже на сьогодні на тлі інтеграції у європейський простір та соціально-економічних перетворень, які відбуваються в українському суспільстві, професійна мобільність як інтегрована сукупність соціальних, індивідуальних та професійних якостей особистості, має стати важливою складовою професійної підготовки майбутніх менеджерів аграрної галузі.

Михальченко Н. В.

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПАТРІОТИЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Одним із стратегічних завдань реформування освітньої галузі є покращення якості навчання та виховання дітей шляхом запровадження мобільної системи підвищення професіоналізму педагогів, спрямованої на розвиток у них психологічної компетентності, інтелектуального потенціалу, здатності до ефективної педагогічної діяльності.

У сучасній психологічній науці актуальною є проблема вивчення психологічних умов формування патріотичної рефлексії у молодшому шкільному віці, детермінант розвитку психологічної культури вчителя початкових класів. Сучасний вчитель початкових класів повинен бути готовим виховувати почуття патріотизму та розвивати патріотичну рефлексію в учнів.

Вчитель повинен чітко відслідковувати сам процес становлення патріотичної свідомості дитини та глибоко розуміти зміст ключових понять: патріотизм, національне, націоналізм, громадянськість тощо

